

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

01 august 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte: Petru Ursache

Judecători: Nadejda Toma, Ghenadie Nicolaev, Constantin Alerguș și Moraru Petru,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de avocatul Postica Serghei în numele condamnatului Josu Nicolae, prin care se solicită casarea sentinței Judecătorei Iaoveni din 20 ianuarie 2016, deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 martie 2016 și deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 19 iulie 2016 în cauza penală privind-l pe

Josu Nicolae XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în s. XXXXX, r-nul XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 16.10.2015 – 20.01.2016;

Instanța de apel: 12.02.2016 – 10.03.2016;

Instanța de recurs: 13.05.2016 – 19.07.2016;

Instanța de recurs în anulare: 03.02.2017 – 01.08.2017.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătorei Iaoveni din 20 ianuarie 2016, Josu Nicolae a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. a), e) și j) Cod penal în baza acestei legi i-a fost stabilită pedeapsa de 17 ani închisoare cu ispășirea acesteia în penitenciar de tip închis.

2. Potrivit sentinței, instanța a constatat, că Josu Nicolae, fiind în stare de ebrietate alcoolică, la 16 iulie 2015, aproximativ la orele 22:00, intrând în casa sa din s. XXXXX, r-nul XXXXXX, unde se afla Bivol Vasile, i-a aplicat ultimului câteva lovituri cu pumnii, apoi l-a scos afară din domiciliu și din motivul că Bivol Vasile intenționa să întrețină un raport sexual cu mama lui Josu Maria, aflându-se pe pragul casei la înălțimea de 1,60 metri (8 scări) l-a aruncat pe Bivol Vasile în ograda în fața casei. Continuându-si acțiunile sale criminale, folosindu-se de starea de neputință a lui Bivol Vasile, care era în stare de

ebrietate avansată, și ca urmare a leziunilor corporale primite fapt confirmat prin raportul de expertiza medico-legală, i-a mai aplicat acestuia cu pumnii și picioarele multiple lovituri peste diferite părți ale corpului, lăsându-l pe Bivol Vasile la pământ fără cunoștință.

Tot atunci și tot acolo, continuându-și acțiunile sale criminale Josu Nicolae, târându-l de umeri l-a scos din ograda gospodăriei sale pe Bivol Vasile, care în acel moment se afla fără cunoștință, aproximativ la o distanță de 50 m, unde în stradă cu ajutorul unei pietre premeditat cu scop de a-l omorî, folosindu-se de starea de neputință a lui Bivol Vasile și cu o cruzime deosebită i-a aplicat ultimului multiple lovituri în regiunea capului, care în urma leziunilor corporale primite a decedat pe loc.

3. Împotriva sentinței au declarat apel avocatul Postica Serghei în numele inculpatului Josu Nicolae și inculpatul, care au solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului să-i fie recalificată acțiunea din art. 145 în art. 146 Cod penal. Apelanții au invocat că, instanța de judecată nu a luat în considerație faptul că, Josu Nicolae a recunoscut vina și că și-a apărat mama de la un eventual viol de către Bivol Vasile. Totodată, instanța de judecată la stabilirea pedepsei nu a luat în considerație faptul, că inculpatul a recunoscut vina în cele incriminate, se căiește sincer de cele comise, a cooperat activ cu organele de urmărire penală, este caracterizat pozitiv la locul de trai.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 martie 2016, au fost respinse ca nefondate apelurile inculpatului Josu Nicolae și apărătorului acestuia, Serghei Postica, cu menținerea sentinței.

5. Pentru a se pronunța astfel, instanța de apel a reținut, că este corectă încadrarea acțiunilor inculpatului Josu Nicolae în dispoziția art. 145 alin. (2) lit. a), e), j) Cod penal, indicând că obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la art. 145 Cod penal, îl formează relațiile sociale cu privire la viața persoanei.

Din punctul de vedere al laturii subiective, infracțiunea prevăzută la art. 145 Cod penal, este săvârșită cu intenție directă sau indirectă. În general, intenția de a săvârși omorul se poate deduce din următoarele împrejurări de fapt: folosirea unor mijloace apte de a produce moartea; locul sau regiunea corporală unde au fost aplicate loviturile ori asupra căreia s-a acționat; numărul intensitatea și repetabilitatea loviturilor ori a altor acte de violență exercitate asupra victimei; perseverența făptuitorului în exercitarea violențelor; natura relațiilor dintre făptuitor și victima anterioare săvârșite faptei; atitudinea făptuitorului după săvârșirea faptei; locul și timpul săvârșirii infracțiunii; particularitățile victimei; nivelul de instruire, experiența de viață, cunoștințele profesionale, aptitudinile făptuitorului etc.

A mai reținut instanța de apel că la încadrarea juridică a acțiunilor criminale ale inculpatului Josu Nicolae instanța de judecată a ținut cont de faptul că, la înaintarea ordonanței de punere sub învinuire în baza art. 145 alin. (2) lit. a), e) și j) Cod penal, învinuitul Josu Nicolae a declarat că învinuirea îi este

clară, vina în comiterea infracțiunii o recunoaște parțial și anume că l-a bătut pe Bivol Vasile, aplicându-i lovituri cu mâinile și picioarele peste diferite părți ale corpului, că l-a aruncat de pe scări de la înălțime aproximativ 2 metri, după care, fiind în stare de șoc, l-a scos, târându-l de subțiori din ograda gospodăriei lui, unde în stradă la o distanță de 20-50 metri a văzut că Bivol Vasile respira, gândindu-se ca își va reveni, lăsându-l în stradă fără cunoștință. Menționează faptul că lovituri peste diferite părți ale corpului sau la cap cu sapa, piatra sau alte obiecte n-a aplicat. La fel, declară că în acea zi se afla în stare de ebrietate alcoolică și nu-și dădea seama de acțiunile sale, însă dacă era treaz nu se întâmpla lucrul dat. De cele comise se căiește și îi pare rău (f. d. 153).

Referitor la solicitarea apărătorului că acțiunile inculpatului să fie reîncadrate în dispoziția art. 146 Cod penal — omor în stare de afect, instanța de apel a respins aceste argumente din următoarele considerente: inculpatul era în stare de ebrietate alcoolică, circumstanța care se va exclude în corelație cu stare de afect, acțiunile lui Bivol Vasile nu erau exprimate prin pericol deosebit după gravitate pentru Josu M., venind în ajutorul mamei sale Josu Nicolae, deși a reușit a-l scoate afara pe Bivol Vasile fără careva necesitate în mod intenționat l-a aruncat de pe prag și deși conflictul se consumase, după aceasta a trecut un anumit timp, el a coborât în ogradă unde fără a avea necesitate a continuat a aplica violența față de partea vătămata care de fapt era fără mișcare. Înțelegând și văzând că Bivol Vasile nu opune careva rezistență și profitând de starea de neputință evidentă a victimei datorită faptului aflării în inconștiență, dorind a-și duce intențiile criminale la bun sfârșit, l-a târât în drum pe o distanță de 30-50 m., având timp suficient de a se resemna și de a înceta faptele infracționale, continuând acțiunile criminale și cu o deosebită cruzime i-a aplicat mai multe lovituri cu o piatra peste cap, în așa mod intenționat l-a lipsit de viață.

Astfel, ținând cont de faptul că intenția de omucidere a fost realizată în trei etape diferite prin care inițial conflictul a fost epuizat prin scoaterea lui Bivol Vasile din casă, acțiuni care după un anumit timp au fost reluate în ogradă și care sau finalizat în strada la o distanță semnificativă de la casa lui Josu Nicolae, fapte ce nu pot fi catalogate ca stare de afect survenit în mod subit, aceste acțiuni se încadrează în omor intenționat.

Instanța de apel, analizând declarațiile inculpatului Josu Nicolae date atât în cadrul urmăririi penale cât și în cadrul ședințelor de judecată și a martorului Josu Maria, mama inculpatului, date în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul cercetării judecătorești și studiind materialele dosarului în cauză, s-a stabilit că partea vătămată Bivol Vasile n-a provocat acte de violență și insulte grave ori alte acte ilegale sau morale față de inculpat sau față de Josu Maria. Astfel din materialele dosarului penal în cauză s-a stabilit cu certitudine, că omorul lui Bivol Vasile nu a fost comis în stare de afect, deoarece starea emoțională a psihicului inculpatului a depășit limitele normalității. Cu atât mai mult, că inculpatul la urmărirea penală a declarat că în acea zi se afla în stare de ebrietate alcoolică și nu-și dădea seama de acțiunile sale, însă dacă era treaz nu se întâmpla lucrul dat.

În ședința instanței de fond și în cea de apel, s-a stabilit că aplicarea loviturilor s-a început spontan, dar au decurs într-o durată de timp și s-a terminat în drum, la distanța de 50 m de la casa familiei Josu, aplicându-i ultimului cu o piatră lovituri peste cap. De asemenea, numărul de lovituri, densitatea lor, forța lor și durata aplicării lor stabilite în rapoartele de expertiză medico-legală s-a stabilit cu certitudine că perioada aplicării lor nu a fost de scurtă durată și spontană.

Astfel, din cele relatate, premeditarea, profitarea de starea de neputință a victimei și cruzimea deosebită, este dovedită prin probe pertinente și concludente și instanța de apel a ajuns la concluzia că prin acțiunile intenționate ale lui Josu Vasile s-a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 145 alin. (2) lit. a), e) și j) Cod penal, adică omorul unei persoane săvârșită cu premeditare, cu o deosebită cruzime, profitând de starea de neputință a victimei și instanța corect a încadrat acțiunile lui în dispoziția acestei norme.

Totodată, în urma celor expuse, instanța de apel a respins argumentul apărătorului, precum că încă de la etapa urmăririi penale, acuzatorul de stat intenționat a calificat acțiunile inculpatului în dispoziția art. 145 alin. (2) lit. a), e), j) Cod penal, pentru ca ultimul să nu recunoască vina și în acest sens pentru a împiedica examinarea cauzei într-o procedură simplificată, în baza art. 364/1 Cod de procedură penală, deoarece acțiunile lui corect se încadrează în dispoziția articolului dat, ori inculpatul putea solicita examinarea cauzei în baza probelor administrate la urmărirea penală indiferent de învinuirea care i s-a adus.

La stabilirea măsurii de pedeapsă instanța de apel a reținut prevederile art. 61, 75-78 Cod penal, ținând cont de gravitatea infracțiunilor comise, circumstanțele atenuante și agravante, personalitatea celui vinovat.

Inculpatul a săvârșit o infracțiune care se califică ca excepțional de gravă pentru care legea prevede pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de la 15 la 20 ani sau cu detenție pe viață.

Potrivit art. 75 alin. (2) Cod penal, o pedeapsa mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Careva circumstanțe atenuante și agravante în privința inculpatului Josu Nicolae, instanța nu a reținut, la locul de trai se caracterizează satisfăcător. Anterior nu a fost judecat și nu dispune de antecedente penale.

În asemenea circumstanțe, instanța de apel a conchis, că prima instanță corect a stabilit pedeapsa inculpatului sub formă de închisoare pe un termen de 17 ani, cu executarea în penitenciar de tip închis, ca fiind una rezonabilă, echitabilă și pe măsură să atingă scopul urmărit de pedeapsa penală.

6. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recurs ordinar inculpatul Josu Nicolae și avocatul Postica Serghei în numele inculpatului.

6.1. Inculpatul Josu Nicolae, făcând trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, cu transmiterea cauzei penale la rejudecare în instanța de apel, motivând că instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel și infracțiunea a fost săvârșită în stare de afect;

6.2. Avocatul Postica Serghei în numele inculpatului Josu Nicolae, făcând trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 12), 16) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, cu transmiterea cauzei penale la rejudecare de către aceeași instanță de apel. Recurentul invocă aceleași motive indicate în apel (pct. 3).

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursurilor declarate de avocatul Postica Serghei în numele inculpatului Josu Nicolae și de ultimul, solicitând respingerea acestora ca inadmisibile, deoarece în recursuri se invocă dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor de către instanța de apel, motive ce nu se conțin în temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală. Totodată, recurenții nu indică concrete erori de drept.

8. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 19 iulie 2016, au fost admise recursurile ordinare declarate de către avocatul Postica Serghei în numele inculpatului Josu Nicolae și de ultimul, casată parțial sentința Judecătorei Ialoveni din 20 ianuarie 2016 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 martie 2016, în cauza penală în privința lui Josu Nicolae Vasile, în latura penală, rejudecată cauza și pronunță o nouă hotărâre, potrivit căreia: Josu Nicolae a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. e), j) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa de 16 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

9. Instanța de recurs ordinar în motivarea soluției adoptate a menționat, că împrejurările menționate în partea descriptivă a sentinței instanței de fond și deciziei instanței de apel, inclusiv cele reproduse în pct. 2. și 4.1. din decizie, relevă în mod concludent că ambele instanțe au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind învinuirea înaintată inculpatului și încadrarea juridică a acțiunilor infracționale ale lui în baza art. 145 alin. (2) lit. a), e), j) Cod penal, ca omorul unei persoane cu premeditate, profitând de starea de neputință cunoscută sau evidentă a victimei, săvârșit cu o deosebită cruzime, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, prin prisma cumulului de probe anexate la dosar și apreciate de instanța de fond și de apel.

Potrivit argumentelor invocate, recursurile ordinare sunt întemeiate doar pe critica modului în care instanțele de judecată au estimat circumstanțele cauzei.

În acest sens instanța de recurs a menționat că, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2) Codului de procedură penală, judecătorul apreciază

probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate.

Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Astfel, instanța de recurs a menționat, că activitatea instanțelor de fond și de apel doar privind aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în alt sens decât cel pe care îl propun avocatul și inculpatul, este o competență legală a acestor instanțe care, nefiind temei de drept din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală, nici nu poate fi supusă criticii prin intermediul recursului ordinar.

Instanța de recurs a mai statuat că, potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. Or, în cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei).

Totodată, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, avocatul nu a invocat în ședința instanței de apel probe noi și nu a solicitat audierea persoanelor interogate în prima instanță, inclusiv cele la care se referă în recurs, în conformitate cu prescripțiile din art. 413 alin. (4) și 414 alin. (3) Cod de procedură penală, astfel încât instanța de apel întemeiat a respins demersul apărării în sensul vizat (pct. 3.-5. din decizie). Asupra acestui proces-verbal nu au fost aduse obiecții, în conformitate cu prescripțiile din art. 336 alin. (6), (7) Cod de procedură penală și, astfel, informațiile inserate în actul procedural vizat sunt prezumate a fi veridice.

Referitor la dezacordul recurenților privind semnele calificative „profitând de starea de neputință sau evidentă a victimei” și „deosebită cruzime”, instanța de recurs a menționat că, atât instanța de fond, cât și instanța de apel corect au calificat acțiunile inculpatului în baza art. 145 alin. (2) lit. e), j) Cod penal, ori potrivit declarațiilor inculpatului, după ce victima a fost scoasă din casă și aruncată de pe scări în curte, ultimul din cauza leziunilor provocate și a stării de ebrietate avansate confirmată prin raportul de constatare medico-legală nr. 1541 din 17 iulie 2015 - 23 septembrie 2015, prin care s-a stabilit că la cercetarea toxico - narcologică în sângele lui Bivol Vasile s-a depistat 3,31% de alcool etilic, nu a mai opus careva rezistență, fapt ce denotă starea de neputință evidentă a victimei.

De asemenea, conform pct. 5.9 al Hotărâri Plenului CSJ nr. 11 din 24 decembrie 2012 „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale referitoare la

infracțiunile săvârșite prin omor (art. 145- 148 CP al RM)”, cruzimea deosebită demonstrează intenția făptuitorului de a-i cauza victimei suferințe - de ordin fizic sau psihic - care sunt intense, inutile și prelungite în timp. Cauzarea unor plăgi multiple (când există probe suficiente care dovedesc intenția de a comite omorul cu deosebită cruzime) demonstrează manifestarea cruzimii deosebite la săvârșirea omorului.

Potrivit rapoartelor de expertiză medico-legală (f. d. 54-60) decesul lui Bivol Vasile a survenit în rezultatul traumei cranio-cerebrale deschise: edem postraumatic, echimoze, plăgi contuze în regiunea feței și părții piloase a capului, plăgi zdrobite pe față, cu revărsare sanguină în moi adiacente și țesuturile epicraniene, fractură deschisă bolții, craniului, lezarea durei mater, cu revărsare sangvine subarahnoidiene, intracerebrale focare de contuzie și delacerare cerebrală, care au fost produse prin acțiune traumatică a unui obiect contodont dur cu suprafața de impact liniară și îngustă, posibil în circumstanțele indicate, au prezentat pericol pentru viață, sunt în legătură cauzală directă cu survenirea decesului și în comun se califică ca vătămare gravă.

Astfel, instanța de recurs a menționat că, acțiunile inculpatului corect au fost calificate ca în baza art. 145 alin. (2) lit. e), j) Cod penal, ca omorul unei persoane profitând de starea de neputință cunoscută sau evidentă a victimei, săvârșit cu o deosebită cruzime.

Prin urmare, instanțele de fond, în raport cu motivele invocate în recursul ordinar, nu au comis erori de drept și de fapt, decizia instanței de apel conține motive clare și legale pe care se întemeiază, că în acțiunile inculpatului sunt întrunite elementele infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. e), j) Cod penal, iar recursurile ordinare sunt neîntemeiate în aspectul vizat.

Cu referire la condamnarea inculpatului și în baza lit. a) din alin. (2) art. 145 Cod penal, instanța de recurs a menționat că, omorul urmează a fi calificat ca săvârșit cu premeditare, dacă a fost plănuțit din timp, dacă făptuitorul a conștientizat nu doar acțiunile pe care trebuie să le îndeplinească, dar și rezultatul final al acestora.

Potrivit jurisprudenței naționale, omorul săvârșit cu premeditare presupune întrunirea concomitentă a trei condiții:

1) trecerea unui interval de timp din momentul luării hotărârii de a săvârși omorul și până la momentul executării infracțiunii;

2) în acest interval de timp, făptuitorul trebuie să mediteze, să-și concentreze forțele sale psihice în vederea asigurării reușitei acțiunii sale;

3) în acest interval de timp, făptuitorul trebuie să treacă la săvârșirea unor acte de pregătire de natură să întărească hotărârea luată și să asigure realizarea ei.

Referitor la prima condiție de acest gen, pentru a considera omorul ca fiind săvârșit cu premeditare, este necesar să se constate că luarea hotărârii de a săvârși omorul a premers (a precedat) cu o anumită perioadă de timp săvârșirea faptei.

Durata acestui interval de timp nu este fixă și nici nu poate fi dinainte stabilită

În fiecare caz, instanța de judecată va constata dacă această condiție este sau nu îndeplinită, ținând seama de împrejurările concrete ale cauzei și, îndeosebi, de particularitățile subiective ale făptuitorului, deoarece, în funcție de aceste particularități, o persoană poate avea nevoie de un interval mai mare de timp pentru a chibzui, pe când o altă persoană poate chibzui cu multă eficiență chiar într-un interval de timp mai scurt.

Cât privește cea de-a doua condiție de realizare a premeditării, aceasta presupune, în esență, că hotărârea infracțională este luată după un prealabil examen comparativ al motivelor pozitive și negative, precum și al rezultatelor ilicite dorite și nedorite de subiect.

Premeditarea nu trebuie echivalată cu intenția premeditată. Pentru a exista premeditare nu este suficient ca făptuitorul să fi luat pur și simplu mai dinainte hotărârea de a omorî.

În acest caz, vom avea o intenție premeditată care nu poate conta, de una singură, la calificarea faptei de omor conform art. 145 alin. (2) lit. a) Cod penal.

Existența agravantei prevăzute de această normă presupune prezența unui complex de condiții de realizare a premeditării (enunțate mai sus), care privesc atât latura subiectivă, cât și latura obiectivă a infracțiunii.

Cu privire la cea de-a treia condiție de realizare a premeditării, este necesar a consemna că pregătirea de infracțiune este o etapă indispensabilă a activității infracționale, în ipoteza infracțiunii prevăzute la art. 145 alin. (2) lit. a) Cod penal.

Premeditarea nu poate exista, dacă decizia infracțională nu se exteriorizează prin acte pregătitoare, de natură nu doar psihică, dar și materială, obiectivizată.

Premeditarea nu poate fi reținută, dacă făptuitorul a dispus de un timp suficient, dar nu a întreprins nici un act de pregătire a omorului (pct. 5.1. din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 11 din 24 decembrie 2012, cu privire la practica judiciară în cauzele penale referitoare la infracțiunile săvârșite prin omor).

În speță, aceste condiții ce ar presupune că inculpatul a săvârșit omorul cu premeditate lipsesc, astfel instanța de recurs a conchis, că soluțiile instanțelor de fond și de apel privind prezența premeditării în acțiunile inculpatului sunt incorecte. Or, în cadrul cercetării judecătorești acuzarea nu a prezentat probe care ar dovedi că inculpatul a acționat cu premeditare, adică în circumstanțele celor trei condiții concomitente regăsite în jurisprudența enunțată supra.

Instanța de recurs ordina a conchis că în așa mod rezultă, că instanțele de fond și de apel neîntemeiat au încadrat acțiunile lui Josu Nicolae și în baza lit. a) din art. 145 alin. (2) Cod penal, acest calificativ agravant urmând a fi exclus din învinuirea inculpatului pe motiv că nu s-a confirmat. Or, potrivit art. 8 alin. (3), 389 alin. (2) Cod de procedură penală, învinuirea și sentința de condamnare nu

pot fi întemeiate pe presupuneri, iar toate dubiile în probarea învinuirii se interpretează în favoarea inculpatului.

Instanța de recurs a reținut că, potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs admite recursurile, casează parțial hotărârea atacată, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului. Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de fond și de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, se impune soluția casării parțiale a hotărârilor contestate, cu pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare a inculpatului doar în baza art. 145 alin. (2) lit. e), j) Cod penal.

Cât privește argumentele recurenților precum că omorul a fost săvârșit în stare de afect, instanța de recurs le-a respins ca nefondare, ori concluzia instanței de apel precum că inculpatul nu a săvârșit omorul în stare de afect, este justă și întemeiată, deoarece s-a stabilit cu certitudine că inculpatul este responsabil și a acționat cu intenție directă, îndreptată la lipsirea persoanei de viață, iar provocările victimei precum că a încercat să o violeze pe Josu M. nu au produs urmări grave pentru inculpat și nu au putut să-l aducă pe acesta în stare de afect. Mai mult, inculpatul a declarat că în acea zi se afla în stare de ebrietate alcoolică și nu-și dădea seama de acțiunile sale, iar dacă ar fi fost treaz nu se întâmpla cazul dat, fapt ce exclude starea de afect

10. Împotriva hotărârilor adoptate, declară recurs în anulare avocatul Postica Serghei în numele condamnatului, solicitând casarea acestora, cu emiterea unei noi hotărâri prin care faptele lui Josu Nicolae să fie reîncadrate în prevederile art. 146 Cod penal.

În motivarea recursului a invocat următoarele argumente:

- instanța de apel și recurs nu s-au pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, și anume: limitele judecării cauzei și acordarea din oficiu, de către instanța de fond, calificativele prevăzute la art. 145 alin. (2) Cod penal, faptelor comise de Josu Nicolae;

- instanța de recurs nu s-a pronunțat asupra legalității/ilegalității calificativului stării de neputință, sau prin ce anume s-a exprimat starea de neputință a părții vătămate;

- faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită;

- acuzatorul de stat, doar a menționat calificativele omorului intenționat, însă fără a descrie esența acestor calificative, omorul (săvârșit cu premeditare; profitând de starea de neputință sau evidentă a victimei; săvârșit cu o deosebită cruzime), iar prima instanță, în sentința sa, pe lângă faptul că, din oficiu a încercat să dea o descriere în partea calificativelor la omorul intenționat săvârșit „cu o deosebită cruzime și profitând de starea de neputință sau evidentă a victimei”, iar asupra calificativului „cu premeditare” nici nu s-a expus, adică acesta a fost acceptat fără a fi motivat;

- omorul săvârșit *profitând de starea de neputință sau evidentă a victimei* - în această situație, procurorul în rechizitoriu,

doar a aplicat acest semn fără a indica prin ce se caracterizează starea de neputință a victimei, iar instanțele inferioare care au examinat prezenta cauză, unele din oficiu au instituit caracteristica stării de afect, iar altele nici nu sau expus asupra acestei stări;

- la întrebările adresate de instanța de judecată către Josu Nicolae, dacă a văzut ca Bivol Vasile să fi fost în stare de ebrietate, Josu Nicolae a răspuns că, nici nu a observat acest fapt și nici miros de alcool nu a simțit;

- la Josu Nicolae, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 3321 din 17 iulie 2015 și raportului de expertiză medico-legală nr. 3405 din 21 iulie 2015, au fost depistate excoriații, precum și hemoragie în stare de resorbție în segmentul lateral al sclerei ochiului drept, aceste din urmă leziuni fiind provocate de la loviturile victimei Bivol Vasile. În concluzie, Bivol Vasile la acel moment nu se afla într-o stare de neputință;

- omorul săvârșit *cu o deosebită cruzime* - în această situație, procurorul în rechizitoriu, doar a aplicat acest semn fără a indica prin ce se caracterizează deosebita cruzime, iar instanțele inferioare ilegal, ieșind din limitele învinuirii, din oficiu a calificat deosebita cruzime ca fiind acele fapte ale lui Josu Nicolae unde precum că a aplicat lovituri cu piatra în regiunea capului lui Bivol Vasile;

- la materialele dosarului penal nu sunt careva probe care ar demonstra omorul săvârșit cu o deosebită cruzime, invocat de acuzare și acceptat de instanță;

- Josu Nicolae a comis infracțiunea fiind în stare de afect;

- prevederile art. 75, 76 Cod penal nu au fost respectate, precum și că Josu Nicolae întrunește un cumul de circumstanțe atenuante, circumstanțe care nu au fost luate în considerare și aplicate la adoptarea sentinței de condamnare. Urmează a lua în considerare următoarele circumstanțe de fapt și de drept caracteristice acestui caz, care influențează semnificativ la stabilirea unei pedepse, circumstanțe care au fost dovedite și scoase în evidență atât în cadrul urmăririi penale, cât și în prima instanță, și anume: ilegalitatea și imoralitatea acțiunii victimei, dacă ele au provocat infracțiunea; și-a recunoscut faptele ilegale comise; se căiește sincer de cele comise; a cooperat activ cu organele de urmărire penală, judecată și a avut un comportament adecvat; este caracterizat pozitiv la locul de trai; are loc permanent de trai.

11. Procurorul prin intermediul referinței depuse, pe marginea recursului în anulare declarat, pledează pentru declararea inadmisibilității acestuia, din motiv că este depus peste termen.

12. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare, în baza materialelor din dosar, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

Conform art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a

Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

În conformitate cu prevederile art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, prin viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, se înțelege o încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

Potrivit art. 453 alin. (2) Cod de procedură penală, recursul în anulare este inadmisibil dacă nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat.

Analizând legalitatea deciziei instanței de recurs ordinar pe baza materialelor cauzei, Colegiul penal reține că, instanța de recurs ordinar corect a stabilit încadrarea juridică a acțiunilor condamnatului în baza art. 145 alin. (2) lit. e) și j) Cod penal și vinovăția acestuia a fost dovedită prin cumulul de probe, care au fost verificate și apreciate din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

În ce privește argumentele invocate de recurent în pct. 10. din prezenta decizie, acestea au format obiect de examinare în instanța de recurs ordinar și apel, cărora, le-au fost date o motivare corespunzătoare și argumentată, expusă în decizii, soluție, care este susținută și de instanța de recurs în anulare și a cărei reluare nu se mai impune.

Mai mult, motivele invocate de recurent nu se conțin în temeiurile prevăzute la art. 453 Cod de procedură penală, astfel, criticele formulate de ultimul nu sunt motivate sub aspectul casării hotărârilor judecătorești, în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

De asemenea, argumentele recurrentului despre faptul că, instanța de recurs nu s-a pronunțat asupra legalității/ilegalității calificativului stării de neputință, sau prin ce anume s-a exprimat starea de neputință a părții vătămate, cât și existența viciului fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârile judecătorești pronunțate, despre presupusele erori de drept în cauză, sunt considerate neîntemeiate de către Colegiul penal și care nu poate duce la careva consecințe juridice legate de răsturnarea soluției în speța dată, deoarece cumulul de probe a fost apreciat de către instanțele judecătorești în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

Colegiul penal relevă că, este neîntemeiat argumentul recurrentului, precum că *„omorul săvârșit profitând de starea de neputință sau evidentă a victimei - în această situație, procurorul în rechizitoriu, doar a aplicat acest semn fără a indica prin ce se caracterizează starea de neputință a victimei, iar instanțele inferioare care au examinat prezenta cauză, unele din oficiu au instituit caracteristica stării de afect, iar altele nici nu s-au expus asupra acestei stări”*, deoarece Colegiul lărgit a judecat recursurile

împotriva deciziei instanței de apel și a verificat legalitatea hotărârii pe baza materialului din dosarul cauzei, așa cum cer prevederile art. 432-434 Cod de procedură penală, or, instanța de recurs ordinar a menționat că, referitor la dezacordul recurenților privind semnele calificative „profitând de starea de neputință sau evidentă a victimei” și „deosebită cruzime”, atât instanța de fond, cât și instanța de apel corect au calificat acțiunile inculpatului în baza art. 145 alin. (2) lit. e), j) Cod penal, ori potrivit declarațiilor inculpatului, după ce victima a fost scoasă din casă și aruncată de pe scări în curte, ultimul din cauza leziunilor provocate și a stării de ebrietate avansate confirmată prin raportul de constatare medico-legală nr. 1541 din 17 iulie 2015 – 23 septembrie 2015, prin care s-a stabilit că la cercetarea toxico – narcologică în sângele lui Bivol Vasile s-a depistat 3,31% de alcool etilic, nu a mai opus careva rezistență, fapt ce denotă starea de neputință evidentă a victimei.

Totodată, instanța de recurs în anulare apreciază critic și invocarea recurentului precum că, instanțele ierarhic inferioare au ieșit din limitele învinuirii și din oficiu au calificat deosebita cruzime în faptele condamnatului Josu Nicolae, or, reieșind din conținutul dispozitivului rechizitorului (f. d. 169, vol. I), acuzatorul de stat a menționat că Josu Nicolae se învinuiește în comiterea omorului intenționat, premeditat a lui Bivol Vasile, *cu o deosebită cruzime*. Mai mult ca atât, acuzatorul de stat a descris cu lux de amănunte metoda de comitere a omorului cu o deosebită cruzime, specificând „continuându-și acțiunile sale criminale Josu Nicolae, târându-l de umeri l-a scos din ograda gospodăriei sale pe Bivol Vasile, care în acel moment se afla fără cunoștință, aproximativ la o distanță de 50 m, unde în stradă cu ajutorul unei pietre i-a aplicat lui Bivol Vasile multiple lovituri în regiunea capului, care în urma leziunilor corporale primite a decedat pe loc”.

La fel, procurorul în rechizitoriu a specificat și Raportul de expertiză medico-legală nr. 124/D1541 din 23 septembrie 2015, potrivit căruia decesul lui Bivol Vasile, a survenit în urma vătămarilor corporale grave sub formă de traumă cranio-cerebrale deschise cu fractura oaselor bolții craniului, hemoragiilor subarahnoidale și inerarenchimotoase, cu contuzie și delacerare cerebrală, edem posttraumatic, echimoze, plăgi contuze în regiunea feței și părții piloase a capului, plăgi zdrobite pe față, cu revărsare sanguine în moi adiacente și țesuturile epicranieni, fractura deschisă a bolții craniului, lezarea durei mater, cu revărsare sangvine subarahnoidiene, intracerebrale, focare de contuzie și delacerarea cerebrală, care au fost produse prin acțiunea traumatică a unui obiect (e) contodont (e) dur (e) cu suprafața de impact liniară și îngustă, posibil în circumstanțele indicate.

Cât privește, invocarea recurentului precum că, Josu Nicolae a comis infrațiunea fiind în stare de afect, Colegiul penal menționează că, acest argument a format obiect de examinare în instanța de recurs ordinar și instanțele ierarhic inferioare, căruia, i-a fost dat o motivare corespunzătoare și argumentată, expusă în hotărâri, soluție, care este susținută și de instanța de recurs în anulare și a cărei reluare nu se mai impune.

Astfel, în speță, decizia instanței de recurs ordinar nu este afectată de viciu fundamental, a căpătat putere de lucru judecat (*res judicata pro veritate habetur*), ce produce o cauză de împiedicare a pornirii, continuării, judecării cauzei penale ori redeschiderii acesteia.

Articolul 4 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană face excepție de la această regulă generală de redeschidere a procedurii, în trei cazuri expres stipulate în lege:

- 1) dacă fapte noi în privința elementelor de fond au fost prezentate;
- 2) fapte noi recent descoperite;
- 3) un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

Prin urmare, lucrul efectuat de către instanțele ierarhic inferioare este guvernat de principiul securității raporturilor juridice, iar pentru redeschiderea procesului nu sunt prezente temeuri prevăzute de art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană.

Colegiul penal constată, că la judecarea cauzei instanța de recurs ordinar nu a comis erori de drept, care ar indica asupra existenței unui viciu fundamental în cauză și ar duce la casarea unei hotărâri irevocabile.

În atare circumstanțe, se impune inadmisibilitatea recursului înaintat în prezenta cauză, din motiv că este vădit neîntemeiat.

13. În conformitate cu prevederile art. art. 432 alin. (2) pct. 4), 456, Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către avocatul Postica Serghei în numele condamnatului Josu Nicolae, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 19 iulie 2016, în cauza penală în privința lui **Josu Nicolae XXXXXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **25 august 2017**.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Nadejda Toma

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Petru Moraru